

– Rekrut om

– Når økonomien på maskinene er stabil vil det være fristende å satse på skogsmaskiner. Skogbruket må vise betalings- evne over tid, om de ønsker å knytte til seg folk med bestemte kvalifikasjoner. Svinger bransjen og økonomien for mye, kvier mange seg for å binde så mye penger i maskinene, sier skogsentreprenør Jon Rui fra Høydalsmo i Telemark.

Av PER FOSSHEIM

– Her i distriktet er det stor maskinkunnskap og -erfaring. Anleggsarbeid har sterke tradisjoner og mange unge vurderer det fortsatt når de skal finne seg en jobb. Tettstedet Dalen er veldig preget av anleggsarbeidere, som i sin tid bygde kraftanlegg både her og rundt omkring i Norge. I dag pendler arbeid-erne ofte vestover mot olja eller østover mot Oslo-området. Mange er fortsatt i anleggs- bransjen. Flere har spurt om skogbruket fordi de ønsker å bo mer hjemme. Men når de hører hvor mye maskinene i skogen koster og om lønnsomheten blir de avventende, fortel- ler Rui.

Jon Rui eier og kjører lassbærer. Han jobber sammen med kollega Knut Dag Nordskog, som eier og kjører hogstmaskin. De gjen- nomfører skogsdrifter i all slags terreng i Vest- Telemark. Den dypeste dal ligger 72 m.o.h. og de høyeste åser er opp mot 900 meter. Når Norsk Skogbruk besøker karene er de i Omdalsverk, rett ovenfor Dalen i retning Setesdal.

– Vi er for små til å påvirke rekrutteringen til næringen. Vi har mange ganger hatt besøk

*Hogst av «indrefiletten»
i Vest-Telemark, under
gode norske vinterforhold.*

ttteringen kommer lønnsomheten øker

av skoleklasser som har sett på maskinene. Da får vi vist fram hvordan det praktiske skogbruket foregår. Men det er en lang vei derfra til å bli fører i en skogsmaskin. Det bør skilles mellom det å vise fram næringen til allmennheten og det å konkurrere om arbeidskraften, mener Rui.

Koster å flytte

– Flytteprisen ligger inne i driftsprisen. Skogeiere som vil ha driften utført på et bestemt tidspunkt må betale flyttekostnaden som er innbakt i driftsprisen. Derfor er det lønnsomt å ha flere oppdrag som kan dele på flyttekostnadene, sier skogbruksleder Jan Andersen i AT-skog. Sammen med skogbrukslederkollega Kjetil Fulsås organiserer han skogsdrifter for laget til Rui og Nordskog i kommunene Tokke, Vinje, Kviteseid og Seljord.

AT-skog utfører de fleste skogsdriftene i området, som har ca. 900 km² produktiv skog. Årlig avvirkning er på omkring 105 000 km². Til sammen er det tre helmekaniserte lag og fire enmannslag med motorsag og traktor i området. Det bratte telemarksterranget er krevende, noe som fører til en gjennomsnittlig driftspris på 144 kr/m³.

– Mentaliteten har endret seg. Skogen er ikke lenger banken. Særlig de yngre er opptatt av at skogen skal drives. Driftsforholdene er tunge i mange områder, men skogeierne har forståelse for at ting koster. De er flinke til å snakke sammen, noe som gir gevinst for å holde flyttekostnadene nede, forteller Jan Andersen.

Innarbeidet flerbruk

– Før hogg vi snaut, i dag sparer vi mye. Når en vet hva som skal settes igjen er ikke det noe problem. I begynnelsen ble det satt igjen litt vel mye, men i årenes løp har det gått seg til. Mange skogeiere kommer og spør om flerbruk, de er nysgjerrige på en positiv måte, forteller Jon Rui. Han kikker bort på kollega

Nordskog og skogbrukslederne, som svarer med noen samtykkende nikk.

– Karene hadde driftsavtale med AT-Skog, men den utløp ved nyttår. Så nå er vi avtaleløse. Jeg får da håpe den blir fornyet, sier Rui, mens han ser bort på Andersen og Fulsås. De forsikrer at det ikke står på dem. Nå, noen dager etter nyttår, er avtalene et annet sted litt lenger oppe i AT-systemet. De regner med at det ordner seg.

– Denne drifta er ikke gjennomsnittlig. Den ligger nærmere «indrefiletten». Tidligere hogg skogeierne ofte så fin skog selv. I dag settes det meste bort, forteller Rui.

Lang fartstid

Rui og Nordskog har begge mer enn 30 år bak seg i skogen. De startet tradisjonelt med motorsag og traktor og har siden tidlig på 80-tallet gått gradene mot dagens Rottne-maskiner. Traktor med henger og Tapio-stegmater fulgte laget fram til 88.

– Vi har ikke slitasjeskader. Jeg merker at om en blir stresset, er det lett å bli stiv. Vi kjører kun et skift på maskinene, har ikke sett nytten av å kjøre to. Vi føler at slik vi driver er et skift mer oversiktlig og mindre stressende, mener Rui og Nordskog.

– I Telemark er det ofte trangt på velteplassene. Om det hadde blitt kjørt skift ville det gitt mer tømmer på den enkelte velteplass og logistikken ville blitt mer krevende, legger Andersen til. Han roser det nære samarbeidet mellom entreprenør, skogei og transportør.

Om 10 år

– Hvordan skogbruket er om ti år? Jeg er optimist. Det nytter ikke å ta sorgene på forskudd. Siden vi har investert så mye i maskiner har vi jo tro på framtida. Vi håper bransjen og skogeierne kan skape stabilitet i oppdragsmengde og priser, sier Rui og Nordskog.

De har fått et tydelig inntrykk av at befolkningen i Vest-Telemark oppfatter skogbruk

som næring, og ikke bare ser på skogen som et friluftsområde. Men både skogeiere og andre er opptatt av at det ser pent ut.

– I forhold til lokalsamfunnet føler vi ingen konflikt. Mange ser nytteverdien av skogbruk. I tillegg til tømmer gir det tilgang til et stort skogsbilveinett, som gjør det lettere å bruke utmarksområdene. En annen trend er kanskje at skogeierne ikke er fullt så opptatt av driftspris som før. Hogstflata skal se pen ut etter hogsten, trær som står på skakke gir reaksjoner, avslutter kvartetten i snøføyka i grenseland mellom Telemark og Aust-Agder.

Om 10 år? Vi er optimister siden vi har satset så mye, svarer entreprenørene Jon Rui (bak) og Knut Dag Nordskog (midten), flankert av skogbrukslederne Jan Andersen (t.v.) og Kjetil Fulsås.

